

Ekonomipolitiska programmet

Fastställt av SSCO:s förbunds kongress
21 maj 2022

Innehållsförteckning

Nuläge och vision.....	2
1. Kollektivtrafiken	2
2. Studiemedlet.....	2
3. Beräkningsmodellen för fribeloppet	3
4. Semester	4
5. Förutsättningar för livslångt lärande	5
6. Bostadsbidraget.....	5
8. Vision för studentstockholm	6

Ekonomipolitiska programmet

fram åtgärder både på

Nuläge och vision

Stockholm ska vara Sveriges mest attraktiva studentstad. Det självklara valet av studieort för dagens studenter och ett internationellt kunskapscentrum som attraherar morgondagens studenter. För att detta ska bli verklighet måste vi arbeta långsiktigt för utbildningar av hög kvalitet, god tillgång till prisvärda bostäder och attraktiva ekonomiska förutsättningar för att leva och bo i regionen.

Stockholm är Sveriges dyraste stad att leva i. Det generellt högre prisläget gör att studenter har högre levnadsomkostnader, då alltifrån mat till fritid och kollektivtrafik har högre priser än övriga landet.

Ingen ska vara ekonomiskt hindrad att välja Stockholm som studieort. SSCO anser att de ekonomiska förutsättningarna för studenter behöver förbättras. Det behöver tas

nationell och regional nivå för att stärka studenters ekonomiska situation. På nationell nivå behöver till exempel bidragssystem ses över. På regional nivå behöver det arbetas systematiskt och långsiktigt, för att harmonisera studenters utgifter med studentplånverkens förutsättningar.

Stockholms studenter ska ha en rik studietid full av lärande, personlig utveckling, studiesociala sammanhang och möjlighet att knyta kontakter för framtiden. Tillsammans kan vi göra Stockholm till en kunskapsregion i världsklass.

1. Kollektivtrafiken

Stockholms kollektivtrafik blir dyrare och dyrare och utgör en stor utgiftspost för studenter i relation till studiemedlet. Stadens storlek och utformning gör att de flesta är beroende av att regelbundet använda sig av kollektivtrafiken. Kollektivtrafiken är därmed en utgift som måste räknas med i gemene students budget.

SSCO anser att kollektivtrafikens priser måste anpassas efter studenters ekonomiska förutsättningar. Studentrabatten behöver bli mer förmånlig. I stället för att ständigt höja priset behöver SL tänka om och utgå ifrån studenters betalningsförmåga, det vill säga att studenter inte ska betala en högre procent av sin inkomst genom studiemedel än en genomsnittlig förvärvsarbetare. Därmed borde riktningen för studentpriset för Stockholms kollektivtrafik motsvara cirka tre procent av studiemedlet.

I Stockholm råder svår bostadsbrist, vilket också gäller studentbostäder. Det leder till att många behöver bosätta sig långt ifrån campus och pendla långa sträckor varje dag. När regionen utvecklar kollektivtrafiken är det viktigt att stadens binds ihop på ett sätt som förenklar pendling både till stadskärnan och mellan dess

ytterkanter. Det inkluderar även båttrafik som i högre grad behöver utvecklas och tillgängliggöras att kunna nyttjas genom SL-biljetterna.

2. Studiemedlet

Studiemedlet spelar en viktig roll för att möjliggöra studier i Sverige. Det har både en rekryterande och en utjämnande effekt eftersom en persons bakgrund och ekonomiska förutsättningar i övrigt inte ska utgöra ett hinder för att börja studera. En förutsättning för att studiemedlet ska uppnå sitt syfte är dock att det faktiskt går att leva på det.

I Stockholm arbetar majoriteten av studenterna extra vid sidan om studierna för att få ekonomin att gå ihop. Många upplever att ekonomin är en stressfaktor som både går ut över både studieprestationerna och hälsan. En del ”löser” situationen genom att be om ekonomiskt stöd från familj och anhöriga, något dock inte alla har möjlighet till. Många anpassar också sin livssituation genom att leva så billigt det bara går. Risken med att tvingas till ett sådant förhållningssätt är att missa många av de viktiga bitar som studietiden erbjuder.

Att vara student handlar självklart om lärande och studieprestationer, men det handlar också om att knyta

kontakter inför det framtida arbetslivet. Att ha en positiv studietid, ha råd med fritidsaktiviteter och att träffa vänner är också hälsofrämjande och ger motståndskraft gentemot motgångar och jobbigare perioder i livet.

Risken med ett alltför snävt studiestöd är att potentiella studenter avstår studier av ekonomiska skäl, och att befintliga studenter blir skörare och mår dåligt av ekonomisk press och stress. De höjningar av studiemedlet som tidigare gjorts har inte varit tillräckliga för att motsvara prisutvecklingen i samhället och de utgifter som studenter har.

SSCO anser att studiemedlet behöver höjas. För närvarande är det alldeles för många studenter som inte har en trygghet tillvaro till följd av sin ekonomiska situation. Att arbeta extra är på många håll en norm snarare än ett frivilligt val. Studenter ska inte behöva ha mer än en heltidssysselsättning för att klara sig ekonomiskt.

Eftersom studenter är en grupp med stor inbördes variation vad gäller ålder, livssituation och andra förutsättningar, behöver studiemedlet även ses över i form av särskilda extrabidrag och lån för vissa grupper. Utgifterna är högre för studenter i

storstadsregioner i allmänhet, och Stockholm i synnerhet.

Det behöver därför utredas om studenter i vissa geografiska områden ska ha möjlighet att söka särskilda extrabidrag och -lån, liknande de vid studier utomlands. Även om sådana lösningar inte enskilt kan lösa den ekonomiska situationen för studenter i Stockholm kan det vara en pusselbit för att möjliggöra och underlätta studier i Stockholm.

Studiemedlet och de kompletterande bidrag och lån som särskilda grupper har möjlighet att ansöka om genom CSN behöver också ses över. I synnerhet har äldre studenter och studenter med barnansvar särskilt svårt att klara den ekonomiska situationen, vilket är direkt kontraproduktivt för att stimulera det livslånga lärandet.

3. Beräkningsmodellen för fribeloppet

För den som studerar med studiemedel finns en gräns för hur mycket det är tillåtet att tjäna vid sidan om, vilket kallas för fribeloppet. En student som tjänar mer än fribeloppets gräns blir återbetalningsskyldig för bidrag och lån som den har tagit ut. Fribeloppet beräknas idag halvårsvis, från första

januari till sista juni respektive från första juli till sista december.

Fribeloppet följer kalenderårets månader, trots att ordinarie terminer inte omfattar sommarmånaderna (juni, juli och augusti) då de allra flesta studenter inte studerar. Eftersom studenter aldrig får studiemedel när de inte aktivt bedriver studier måste de flesta studenter arbeta under sommaren.

Många extrajobb eller tillfälliga anställningar betalar ut lön i efterhand. Den som arbetar heltid i juni får således ut lönen i juli, varvid den räknas till det andra kalenderhalvårets fribeloppsgrens. Därmed riskerar många att få ut tre heltidslöner under det andra kalenderhalvåret, vilket gör att det går snabbt att komma upp i fribeloppets gräns. På motsvarande sätt riskerar de som arbetat heltid innan de påbörjat studier att den tidigare inkomsten påverkar fribeloppet på ett sätt som inte motsvarar den effekt som fribeloppet är tänkt för, det vill säga arbete samtidigt som studier bedrivs.

SSCO anser att fribeloppet endast ska omfatta de månader som studenter faktiskt studerar, det vill säga de ordinarie terminstiderna. Det är under terminerna som det är viktigt att studenter fokuserar på studierna, inte

vad studenterna gör under den tid de inte studerar.

Sommarmånadernas inkomst är ofta viktig för att kunna lägga undan en buffert för oförutsedda utgifter eller för tiden direkt efter examen, då det kan vara svårt att hitta arbete innan studierna avslutats. Att knyta fribeloppet till de ordinarie terminstiderna skulle bättre uppfylla den önskade effekten. Dessutom skulle det underlätta för studenterna att ha en överblick och kontroll över sina inkomster i relation till fribeloppet, samt minska oron för återbetalningsskyldighet.

4. Semester

I Sverige är det lagstiftat att den som arbetar har rätt till betald semester varje år. Det är orimligt att studenter inte har samma rätt till återhämtning och vila som arbetstagare. Studenter lever på knappa ekonomiska resurser, och många behöver utöver sin heltidssysselsättning även arbeta extra för att få ekonomin att gå ihop. Många av dessa har inte möjlighet att lägga undan pengar för att ta ledigt.

Under sommarmånaderna behöver studenter generellt jobba för att få ekonomin att gå ihop. För de som har lyckats spara undan pengar under året och de som lyckas få ett sommarjobb

direkt, och tjänar tillräckligt för att spara, kan det vara möjligt att ta ledigt en period under sommaren. För andra kan sommaren dock innebära en enorm ekonomisk stress och vissa kan inte vara lediga alls då inkomsten inte räcker mer än till basutgifterna.

SSCO anser att studenter ska ha rätt till en semestermånad per år med studiemedel, för att ha möjlighet till återhämtning och vila.

5. Förutsättningar för livslångt lärande

Livslångt lärande är en viktig princip i högskolesektorn. Det livslånga lärandet handlar bland annat om att möjliggöra studier oavsett ålder och att göra det möjligt för människor att skola om sig, både för att matcha samhällets behov och för att kompetensutvecklas inom sitt yrke. För att detta ska vara praktiskt möjligt måste det dock finnas rimliga ekonomiska förutsättningar.

I takt med samhällets utveckling är det tydligt att det maximala antalet veckor att beviljas studiemedel för, 240 veckor, är alltför snävt. Antalet veckor motsvarar sex års studier, eller en kombinerad kandidat- och masterexamen. Tidigare fanns i princip enbart ettåriga påbyggnadsutbildningar på avancerad

nivå, medan de flesta nuförtiden omfattar två år. Det innebär att det finns mycket lite utrymme att som student till exempel ångra sig och byta utbildning eller att läsa breddningskurser, utan att det går ut över ens möjligheter att sedan läsa en examen på avancerad nivå.

SSCO anser därför att det är hög tid att utöka antalet studiemedelsberättigade veckor till 300.

6. Bostadsbidraget

I dagsläget kan enbart studenter under 29 år och de med barnansvar söka bostadsbidrag. Många studenter som skulle ha rätt till bostadsbidrag avstår dock idag från att överhuvudtaget ansöka, då systemet är krångligt utformat och många blir återbetalningsskyldiga, med risk för skuldsättning hos Kronofogden som följd.

Bidraget är även illa anpassat för de boendelösningar som många studenter och unga har. Till exempel kan studenter utan barn inte få bostadsbidrag när de hyr rum som inneboende. Studenters inkomster kan variera kraftigt över ett år, och med de nuvarande reglerna kan en student som behöver stöd i november nekas bidrag eftersom den hade för

höga inkomster under våren eller sommaren.

SSCO anser att bostadsbidraget ska vara tillgängligt för alla studenter oavsett ålder, familje- eller boendesituation.

SSCO anser även att modellen för bedömning behöver förändras så att den passar den varierande och ofta oförutsägbara ekonomiska situationen som studenter ofta har utslaget på ett år. Det behövs ett separat system för studenter som baseras på kortare tidsperioder som studenter har möjlighet att överblicka.

Bostadsbidraget behöver kontinuerligt höjas för att följa prisutvecklingen på bostadsmarknaden. Därför borde bostadsbidraget höjas i relation till prisbasbeloppet.

8. Vision för studentstockholm

Region Stockholm har som mål att vara en kunskapsregion i världsklass. En attraktiv utbildningsort som främjar studier, forskning och innovation. En plats dit studenter söker sig från alla världens håll och kanter. Förutsättningarna för studenter att kunna bo och leva i regionen är dock begränsade, och allt

fler unga vuxna väljer att flytta från staden.

SSCO anser att det behövs en tydlig vision för Stockholm som studentstad, samt ett tydligt förslag på hur visionen ska uppnås. En vision om hur studenter ska erbjudas att bo och hur de ska ha tillräcklig ekonomisk frihet att uppleva studietiden som positiv och lärorik. (Läs mer om SSCO:s syn på bostadspolitik i det bostadspolitiska programmet.)

För att nå upp till målet om att vara en kunskapsregion i världsklass måste regionen och alla kommunerna gå samman och utforma samt verkställa en gemensam vision för Stockholm som studentstad. Alla kommuner har inte lärosäten men alla kommuner har studenter.

Ekonomipolitik - SSCO anser att

- ✓ Region Stockholm ska introducera en bostadsgaranti för studenter.
- ✓ Alla studentbostadsaktörer ska få tillgång till Ladok.
- ✓ Tiomånadershyra ska vara norm vid uthyrning av studentrum.
- ✓ Lagstiftningen för delningsboenden ska ändras för att möjliggöra för (separata) kompiskontrakt.
- ✓ Det ska tillsättas mer resurser från regeringen till Hyresnämnden för att förkorta handläggningstiderna.
- ✓ Reglerna för andrahandsuthyrning av egen bostad ska ändras till att mer likna de vid andrahandsuthyrning av hyresrätter.
- ✓ Friare hyressättning (marknadshyror) ska inte införas.